

RESERVVÄELASTE TEENISTUSVALMISOLEKU SOTSIAALSED JA INDIVIDUAALSED MÕJUTEGURID

Taavi Laanepere

Kolonelleitnant

RUK nooremteadur

Kuigi meie riigikaitse strateegia ja poliitikud kinnitavad juba aastaid, et me oleme tänu Euroopa Liidu ja NATO liikmelisusele paremini kaitstud kui eales varem ja toetus riigikaitse küsimuste erinevatele aspektidele on elanikkonna seas suur, siis riigikaitsele realselt panustamise valmisolek on olnud kõikuv ja selle põhjused pole selged. Sõjaaja üksuste isikkooseisu teenistusvalmisolek on sõjalise valmisoleku üks võtmeküsimusi. Reservväelaste valmisoleku trend osaleda reservõppekogunemistel on viimastel aastatel olnud aga pigem negatiivne. Lisaks sõjalise valmisoleku personali komponendi puudujäägile tekitab see probleeme ka sõjaaja üksuste tõhusa toimimise eelduseks olevale vajalikule väljaõppe tasemele ja seeläbi omakorda ka NATO kollektiivse kaitse eelduseks olevale esmase iseseisva kaitsevõime tõsiseltvõetavusele. Selleks et vähendada meie riigikaitstes lõhet ühiskonna tugeva toetuse ja reaalse panustamise tahte ja/või võimaluste vahel ning teha selles suhtes teadmispõhiseid otsuseid, on vaja reservväelaste sõjalise teenistusvalmisoleku mõjureid tunda. Doktoritöö lähtub analüütilise sotsioloogia põhimõtetest, mille kohaselt sotsiaalsete nähtuste seletamisel tuleb keskenduda nähtuste taga peituvatele põhjustele ehk mehhanismidele [1]. Töö eesmärgiks on selgitada välja reservväelaste sõjalist teenistusvalmisolekut kujundavad mõjutegurid ja nende tegurite vahelised seosed (põhjuslikkuse mehhanismid). Sellise põhjuslikkuse mehhanismi ehk -mudeli abil on võimalik optimeerida ka näiteks, ajateenijate ja reservväelaste väljaõpet, juhtimispraktikaid Kaitseväes ning disainida tõhusamat kommunikatsiooni militaar- ja tsiviilväljade vahel. Mõjutegurite uurimise teoreetiliseks aluseks on militaarpärandi kontseptsioon [2], mis lähtub Pierre Bourdieuu *välja, habituse ja kapitalide konversiooni* teooriast. Uuringu aluseks võetud teoreetilise baasi alusel teeb inimene valikuid selle põhjal, kuivõrd ta oskab näha oma valikutes investeringut oma võimupositsiooni ja soovitud eluviisi parandamiseks. Seega, mida suurem on militaarväljal omandatud kapitalide konverteeritavus tsiviilväljal, seda suurem on eeldatavasti ka valmisolek militaarväljal tegutsemisse panustada. Reservväelaste sõjalist teenistusvalmisolekut mõjutavate tegurite uurimiseks kasutan peamiselt KVÜÕA RUK uuringuprojekti „Riigikaitse alase inimressursi kompleksuuringu“ raames loodud reservväelaste küsimustiku andmeid, lisades sinna vajadusel oma töö jaoks vajalikke mõõdikuid.

[1] Hedström, P and Ylikoski, P. 2010. Causal Mechanisms in the Social Sciences. *The Annual Review of Sociology*, 36, pp. 49-67.

[2] Laanepere, T; Truusa, T-T; Cooper, L. 2018. Military Legacy: Use it or lose it? *Sõjateadlane (Estonian Journal of Military Studies)* 6, pp. 22–51.

https://www.ksk.edu.ee/wp-content/uploads/2018/06/02_laanepere.pdf